

THEREZA LAngELER

**A**n de stenen gevel van het gebouw waar ik sinds een paar maanden woon, kleeft een mini-jungle. Elke keer als ik erlangs loop, trekt mijn blik er als vanzelf naartoe: het balkon op tweehoog dat overvloedt van de slingerende groene klimplanten, bloemen en boompjes. Zo moet het eigenlijk, denk ik dan.

Maar m'n eigen balkon is een kale, stenen bak. En ik zou niet weten hoe ik zo'n ding in een bloeiend tuintje moet veranderen.

Daar hebben meer mensen last van, weet Anne van Doorn, ook bekend als ecologisch hovenier De Tuinjuffer. „Ze denken dat het veel gedoe is”, zegt ze. „Spullen kopen, spullen naar boven zeulen, onderhoud... Terwijl het in de praktijk best meevalt. Of ze zijn te bang om iets verkeerd te doen. Ook niet nodig. Een plant gaat heus niet zo maar dood.”

Als het aan Van Doorn lag, zouden alle balkons van de wereld eruitzien zoals die ene mini-jungle in mijn straat. Een stad van steen kan slecht tegen hitte of stortregen – weersomstandigheden die door de opwarming van het klimaat steeds vaker zullen voorkomen. Water kan door steen of asfalt niet weg; de hitte wordt erdoor vermenigvuldigd.

Groen dempt juist de effecten van heftig weer. Bomen en planten geven koelte, houden water vast en laten het verdampen. „En het oogt gewoon veel fijner”, zegt Van Doorn.

„Soms zie ik een grote blinde muur en denk ik: oh, dit is zó jammer. Zet daar nou een mooie klimop tegenaan.”

Balkons zijn eigenlijk niet Van Doorns tak van sport, bekent ze. „Ik werk liever in de volle grond. Maar het vergroenen van de stad is zo belangrijk.” Vandaar dat ze graag wilde helpen toen de gemeente Groningen en de Natuur en Milieufederatie bij haar aanklopten in het kader van het Nederlands Kampioenschap Tegelwippen.

Het hele jaar stimuleerde de stad enthousiast z'n inwoners om tuintegels te vervangen door planten. Alleen: veel Stadlers – zoals ik – wonen hoog boven de grond in een appartement of studio en hebben helemaal geen tuin om tegels uit te wippen. Voor die groep organiseerde de gemeente deze zomer een prijsvraag. Wie het beste kon onderbouwen dat haar of zijn balkon of dakterras een flinke opknabbeurt nodig had, won een gratis groene make-over door Anne van Doorn (zie kader).

Hoe pakt ze zo iets aan? „Ik ben eerst de situatie gaan bekijken, vooral wat betreft de zon. Staat die op het balkon of juist niet? Dat maakt veel uit voor de planten die je moet kiezen.”

In het algemeen geldt dat de ideale balkonplant geen watje mag zijn. „Een plant in een pot heeft het altijd zwaarder dan in de volle grond, dus neem sterke, robuuste soorten. Lavendel en andere kruiden kunnen bijvoorbeeld goed tegen droogte. Klimop, da's ook een heel sterke.” Verder: kies inheemse planten, geen exoten. „Die zijn voor insecten en vogels het beste.”

Al met al klinkt het best uitvoerbaar. Maar zomer is het intussen allang niet meer. Korte dagen, kil weer, weinig zonlicht: ben ik nu te laat, en moet m'n eigen balkonnetje tot maart wachten?

„Nee, juist niet!” zegt Van Doorn stellig. „Het najaar is hét moment om te planten. Als je planten pas in maart in de grond stopt, moeten ze alles tegelijk doen: wortelen, groeien, en er mooi uitzien. Nu kun je plantjes in rust in de aarde zetten, en als het voorjaar komt, staan ze als het ware helemaal in de startblokken. Geldt ook voor bloembollen, trouwens.”

Nog een voordeel van de herfst: de gratis biologische mest ligt letterlijk op straat. „Je kunt in een park een grote tas met afgefallen blaadjes vullen, en daar je potgrond mee bedekken.” Het dorre materiaal biedt voedingsstoffen en een isolerend dekentje tegen vorst.

„Begin gewoon”, raadt van Doorn aan. „Dat is de beste manier om het te leren. Ga langs een kweker, haal plantjes, probeer uit. Je merkt vanzelf wel wat goed gaat en wat niet.”

**Haal de stenen uit je tuin en help zo mee de wereld te redden. Die boodschap is er na een heus NK Tegelwippen stevig ingeramd. Maar wat als je geen tuin hebt om tegels uit te wippen? Dan kun je altijd nog een mooie klimop tegen de muur zetten.**



# Tijd



## ‘Tuinieren is puur voor en van mij, het helpt om uit m’n hoofd te gaan’

Ineens, tijdens een tussenjaar na haar studie, wist ze het. Er is maar weinig dat Marjanne Wiersma (29) zo blij maakt als het groeien van een plantje. „Ik was in de winter een aantal maanden bij familie in Canada, dacht veel na over wat ik echt wilde, en toen bleef dat beeld hangen”, zegt ze lachend. „Ik ben graag met m’n handen in de aarde bezig. Tuinieren is puur voor en van mij, het helpt om uit m’n hoofd te gaan.”

Intussen woont ze in een appartement boven een supermarkt. Eromheen was in eerste instantie weinig aarde om haar handen in te steken, alleen een plat dak van bitumen. Door het NK Tegelwippen – een landelijke actie waarbij gemeenten zoveel mogelijk steen voor groen vervangen – kwam daar verandering in.

Via de actie van de gemeente en de Natuur en Milieufederatie Groningen won Wiersma een make-over van haar dakterras door De Tuinjuffer.

Zelf had Wiersma genoeg ideeën. Ze heeft een opleiding tot biologisch dynamisch tuinder gevolgd en wil kruiden, groenten en eetbare bloemen kweken op haar dakterras.

„Anne heeft een schets gemaakt en me tips gegeven voor hoe ik dat kan aanpakken”, zegt ze. Wijzend naar de schutting rond haar terras: „Bijvoorbeeld om hier ook bakken aan te hangen, aan de binnen- en buitenkant. En om schaduwdoek te gebruiken als de zon ’s zomers pal op het dak staat.” Met Karlien Meijer van de Milieufederatie sloeg ze vervolgens aan het shoppen.

In de bakken staan kruiden en bloemenmengsels – inheemse, wel zo fijn voor de vlinders en bijen. Verder heeft ze klimplanten, frambozen, palmkool en paprika’s. Als haar daktuin straks een beetje loopt, hoopt Wiersma haar oogst aan de Culinaire Vakschool in de stad te leveren. „De studenten maken er heerlijke gerechten van voor hun lessen en examens, en ik weet dat de oogst goed gebruikt wordt. Nu kookt m’n huisgenoot vaak met de kruiden.”

Marjanne Wiersma won een make-over van haar dakterras door Anne van Doorn, ook bekend als ecologisch hovenier De Tuinjuffer.

FOTO JAN WILLEM VAN VLIET

# om te tuinieren